

Lp Riigimetsa Majandamise Keskus
info@rmk.ee

Meie: 09.06.2023 WD nr 1.1-7/1109

Teavituskiri kivikalmete (arheoloogiamälestised reg-nr 9991, 9992, 9993) asukohtade ja kaitsevööndite kohta

Pärnu maakonnas Lääneranna vallas Poanse külas Kadaka kinnistul (kat nr 41101:003:1070) asuvad muinsuskaitse all olevad kivikalmed ja nende kaitsevööndid (reg-nr 9991, 9992, 9993). Teile kuuluvale Lihula metskond 297 (kat nr 41101:003:0074) kinnistutele ulatuvad kivikalmete kaitsevööndid. Muinsuskaitseamet on korrigeerinud kivikalmete asukohtade ja kaitsevööndite kuvamist Maa-ameti kultuurimälestise kaardil pärast mälestise paikvaatlust 08.10.2020 ning mälestise alusdokumentide ja maa-ameti geoportaali reljeefvarjutusega kaardikihi analüüsi. Palume Teil tutvuda kivikalmete õigete asukohtade ja kaitsevööndite ulatusega (lisa 2).

Eesti Vabariigi taastamise järel tunnistati kivikalmed kultuuriministri 01.09.1997 määruse nr 59 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ (RTL 1997, 169-171, 954) (<https://www.riigiteataja.ee/akt/25408>) punktidega 1037–1039 arheoloogiamälestiseks ning kanti kultuurimälestiste registrisse registrinumbriga 9991–9993. 1997. aastal kehtinud muinsuskaitseaduse (MuKS)¹ kohaselt oli mälestise kaitsevööndiks automaatselt 50 meetri laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, *kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei olnud kaitsevööndit kehtestatud*. Seega tekkis kaitsevöönd seaduse ja mälestiseks tunnistamise õigusakti koostoimes.

Määrus nr 59 on antud tollal kehtinud muinsuskaitseaduse (RT I 1994, 24, 391; 1996, 49, 953; 86, 1538) § 46 lg 2 alusel, mis pani Muinsuskaitseametile kohustuse üle vaadata ENSV seaduse «Ajaloo- ja kultuurimälestiste kaitse ja kasutamise kohta» alusel vabariikliku ja kohaliku tähtsusega ajaloo- ja kultuurimälestiste nimekirjadesse kantud objektid ja kindlaks teha nende vastavuse mälestise tunnustele ühe aasta jooksul muinsuskaitseaduse jõustumisest arvates. Sama sätte alusel nimekirjades olevad objektid kas tunnistati mälestisteks või lõpetati nende kaitse. Muinsuskaitseaduse § 45 tunnistas samal ajal kehtetuks Eesti NSV seaduse «Ajaloo- ja kultuurimälestiste kaitse ja kasutamise kohta» (ENSV Teataja 1977, 51, 647; 1984, 20, 232) ajaloo-, arheoloogia-, linnaehitus- ja arhitektuuri- ning kunstimälestiste osas.

Mälestised võeti kaitse alla piirides, milles need juba olid kaitse all olnud varem või piirides, mis olid kantud nõukogudeaegsele majandiplaanile või kirjeldatud passis või mis tulenevad määruse sõnastusest.

Mälestise alal tuleb lähtuda ettevaatuspõhimõttest, mille kohaselt peavad alal toimuvad tegevused vähendama mälestise hävimise ohtu ja toetama väärtuste säilimist (muinsuskaitseadus, edaspidi MuKS § 3). Seejuures tuleb hoiduda tegevustest, mis võivad

¹ Mälestiseks tunnistamise ajal kehtinud Muinsuskaitseaduse § 25: Kinnismälestise kaitseks kehtestatakse kaitsevöönd, millele laienevad kaitsekohustuse teatistes esitatud kitsendused. Kui mälestiseks tunnistamise aktis ei ole märgitud teisiti, on kaitsevööndiks 50 m laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates.

mälestist ohustada, rikkuda või selle hävitada (MuKS § 33 lg 1). Mälestist võib küll kasutada nüüdisaja vajadustest lähtuvalt, kuid mitte viisil, mis võib ohustada selle säilimist (MuKS § 33 lg 2). Mälestise omanikul on kohustus mälestise kahjustumisest viivitamatult Muinsuskaitseametit teavitada. Juhul, kui mälestise valdus antakse üüri, rendi vms. suhte alusel üle teisele isikule, tuleb teda mälestisest teavitada (MuKS § 36).

Nii mälestise alal kui ka kaitsevööndis kehtivad muinsuskaitseadusest tulenevad nõuded, mistõttu on vaja kõik pinnase- ja kaevetööd (sh ehitamine, kõrghaljastuse rajamine, raie-, kaeve- ja muud pinnase teisaldamise või juurdeveoga seotud tööd ning maapinna ettevalmistamine metsaseaduse tähenduses) kooskõlastada Muinsuskaitseametiga, kellel on õigus kaaluda tegevuse lubatavust mälestise säilimise huvides ning vajadusel määrata arheoloogiline uuring. Töödel mälestise kaitsevööndis on kohustuslik esitada Muinsuskaitseametile sellekohane teatis (MuKS § 59 lg 3; <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=worknotice>). Täna juba välja antud maavara kaevandamise, kaevise teisaldamise ja võõrandamise vms. load mälestise kaitsevööndis loetakse Muinsuskaitseameti poolt kooskõlastatuks.

Pinnase- ja kaevetöödel tuleb arvestada arheoloogiliste leidude ja arheoloogilise kultuurikihi ilmsikstuleku võimalusega ka väljaspool mälestise ja selle kaitsevööndi ala. Muinsuskaitseadusest tulenevalt (§ 31 lg 1, § 60) peab leidja sellisel juhul tööd katkestama, jätma leiu leiukohta ning teatama sellest Muinsuskaitseametile.

Arheoloogiamälestist puudutavate lisaküsimuste korral pöörduda Muinsuskaitseameti kaitsekorralduse spetsialisti Eero Heinloo poole (Eero.Heinloo@muinsuskaitseamet.ee, tel 51964752), arheoloogiamälestise kaitsevööndis kehtivate nõuete täpsustamise soovi korral pöörduda Pärnumaa nõuniku Terje Luure poole (Terje.Luure@muinsuskaitseamet.ee, tel 51973956) või saata kiri Muinsuskaitseameti üldadressil (info@muinsuskaitseamet.ee).

Lugupidamisega,

(allkirjastatud digitaalselt)

Eero Heinloo

kaitsekorralduse spetsialist (arheoloogia)

telefon 51964752

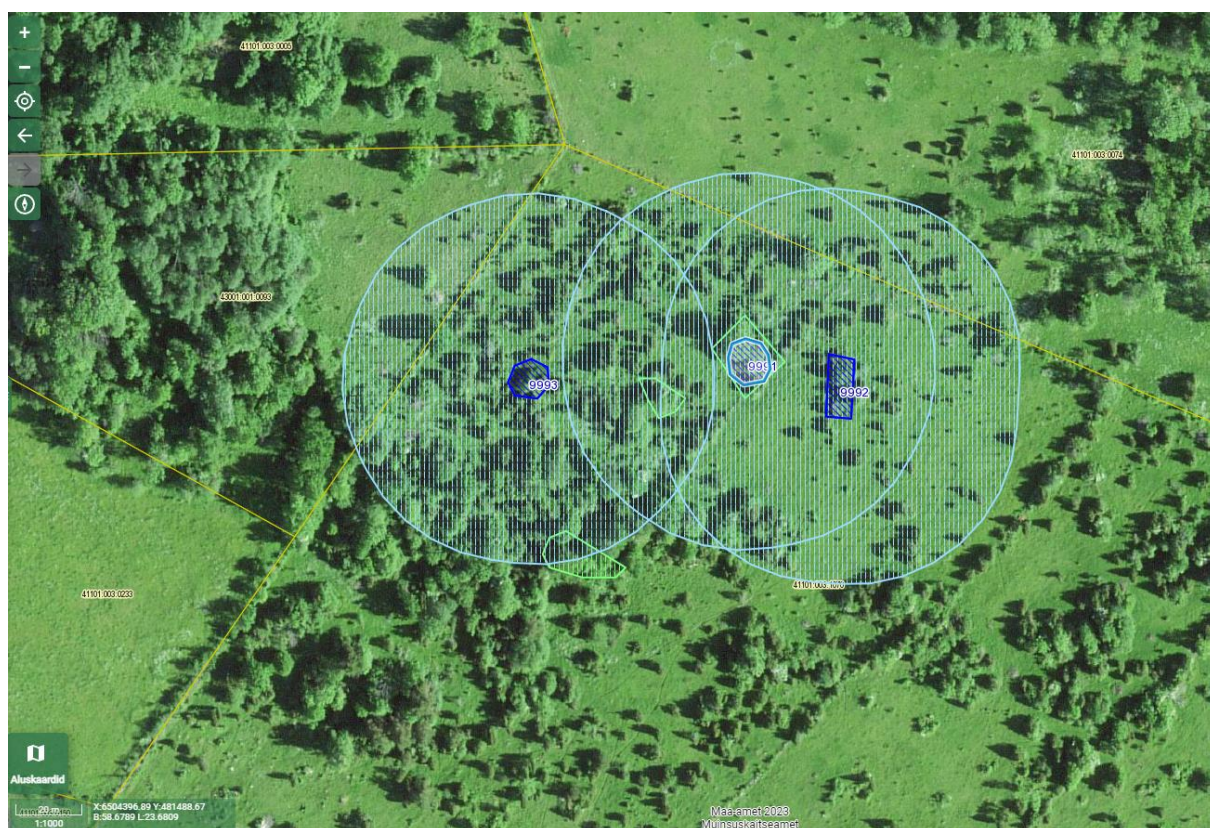
eero.heinloo@muinsuskaitseamet.ee

Lisad

Lisa 1 – Kivikalmete reg-nr 9991, 9992, 9993 asukohad seisuga 29.05.2023 (rohelistes kastid) ja nende õiged asukohad (tumesinised kastid).

Lisa 2 – Kivikalmete reg-nr 9991, 9992, 9993 asukohad Maa-ameti kultuurimälestiste kaardikihil seisuga 09.06.2023.

Lisad

Lisa 1. Kivikalmete reg-nr 9991, 9992, 9993 asukohad seisuga 29.05.2023 (rohelised kastid) ja nende õiged asukohad (tumesinised kastid). (Alus: Maa-ameti kultuurimälestiste kaardikiht)

Lisa 2. Kivikalmete reg-nr 9991, 9992, 9993 asukohad Maa-ameti kultuurimälestiste kaardikihil seisuga 09.06.2023. (Alus: Maa-ameti kultuurimälestiste kaardikiht)